

Published and
edited at 161
Hazelwood Ave.
Pittsburgh, Pa.

Subscription
\$ 1.00 a year
The
only Hungarian
Lutheran paper
in America.

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

Szerkesztőség és
Kiadóhivatal
161 Hazelwood
Ave. Pittsburgh, Pa.

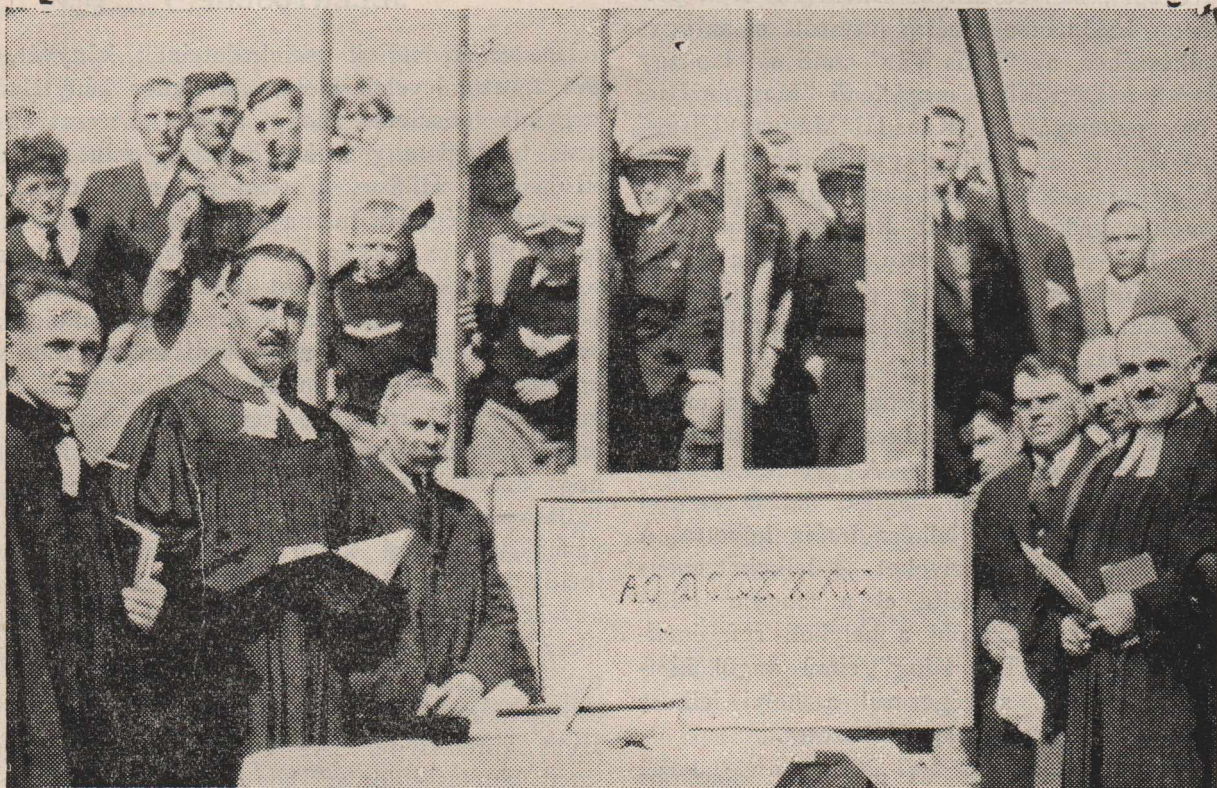
Előfizetési ár
egy évre 1 dollár

Az
egyetlen amerikai
Magyar Evangélikus
Lap.

A windsori magyar evangélikus templom alapkö megáldása

Bensőséges ünnep keretében tartotta meg a Windsori Magyar Evangélikus Egyházközség épülendő új templomának alapköletételét. A windsori magyarság felekezet külömbiség nélkül öröm-

megnyitó énekével. Majd utána Rev. Norman A. Keffel, helybeli angol ev. lelkész bevezető imát mondott angol nyelven s ennek befejeztével az ev. egyházi énekkar erre az alkalomra külön be-

mel és büszkeséggel vett részt ezen ünnepségen, mert az evangélikusoknak ezen új temploma itt Canada földjén ugyan az első magyar evangélikus templom, de Windsor városában a harmadik magyar templom, amely hivatva lesz a magyar gondolat, de különösen a magyar evangélikus hitélet továbbfejlesztésére.

Az ünnepség délután három órakor vette kezdetét a kitűnően megszervezett Freund Péter egyházi karnagy vezetése alatt álló vegyeskar

tanult "Az egyháznak a Jézus a fundamentuma" című éneket adta elő. Az ünnepi evangéliumot Teutsch János detroiti szász ev. lelkész olvasta magyar nyelven, mely után következett a tulajdonképeni ünnepi aktus, amikor is Papp János László, helybeli magyar ev. lelkész a templom-alapkövét magyar és angol nyelven a következő szavakkal áldotta meg: "Megáldom Canadában az első magyar evangélikus templom alapkövét az Atyának, a Fiúnak és Szentléleknek nevében,

Ámen." Az áldás után a helyi lelkész a következő iratokat helyezte el az alapköben elhelyezendő fémdobozban: Csonták Ferenc montreáli ev. lelkész által elkészített diszes emléklapot, melyet aláírtak a helyi lelkész és neje mellett: Becker Jakab detroiti magyar ev. lelkész, a Magyar Luther Szövetség elnöke, Dr. Molnár Jenő helybeli ref. lelkész, Teutsch János detroiti szász ev. lelkész, Csonták Ferenc montreáli ev. lelkész, Rev. N. A. Keffer helybeli angol ev. lelkész, a windsori egyháztanács tagjai: Madách Mihály gondnok, Medvegy András jegyző, Varga Sámuel pénztáros, Varga Miklós, Lehoczky István, Grauzer Árpád, Nagy Ignác, Daróczy Pál, Pavlinyi János, Gaál István, Lehoczky János, Rajki József presbiterek, az ev. Nőegyesület tisztikara: Majoros Pálné elnöknő, Daróczy Pálné pénztárosnő, Segyó Sándorné ellenőrnő, Freund Péter egyházi karnagy, stb., az ev. presbiterium egy csoportképét, Windsor város polgármesterének arcképét, melyet Mayor David A. Cröll polgármester külön erre a célra juttatott el az egyház lelkészéhez, az "Erős Vár" című ev. lap egy példányát, a Detroitban megjelenő "Magyar Hírlap" egy példányát, a "Kanadai Magyar Ujság" egy példányát, az egyház gyűjtőívének és az alapkömegáldási aktust Becker Jakab, detroiti ev. lelkész imája követte, mely után az ev. egyházi énekkar "Vágyol-e elhagyni bűneidet" című éneket adta elő Freund Péter karnagy vezetésével.

Az énekkar éneke után Csonták Ferenc montreáli magyar ev. lelkész lelkes és gyújtó erejű ünnepi prédikációt tartott. A prédikációt Dr. Molnár Jenő helybeli ref. lelkész áldása és Becker Jakab detroiti ev. lelkész imája követte. A többszáz főnyi tömeg szíveket és lelkeket megmozgató lelkesedéssel énekelte el a magyar Himnuszt, mely után bezáróul a helybeli ref. énekkar a "God Save The King" című angol himnuszt énekelte el, s végezetül a helyi lelkész megáldotta a nagyszámu gyülekezetet.

Immár az elhelyezett és megáldott alapköbe vésett magyar és latin szavak nemzedékeken keresztül hirdetni fogják a Canadába szakadt magyar evangélikusságnak élniakarását és törhetetlen ragaszkodását hitéhez és egyházához.

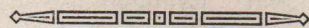
A windsori összmagyarság egy lelkiében gazdag ünnepség emlékével lett gazdagabbá és vittek szét otthonaikba az 1932-ik év április 17-ik napjának szívet-lelket nemesítő kimagasló eseményét.

Este fél nyolc órai kezdettel pedig a ref. iskolateremben a templomépítkezésben résztvevő

munkások tiszteletére az egyházközség szeretetvendégséget rendezett, mely alkalommal a vendéglelkészek és a Nőegyesület elnöknője, valamint a presbiterium nevében Gaál István lelkesítő beszédeket intéztek a megjelentekhez.

A szeretetvendégséghez természetbeni adományaikkal a következők járultak hozzá: Varga Sámuelné, Majoros Pálné, Segyó Sándorné, Freund Péterné, Pavlinyi Jánosné, Daróczy Pálné, Papp Jánosné, Büti Gyuláné, Zsiga Istvánné, Pohánka Istvánné és fűtőanyagáról gondoskodott Madách Mihály, míg a ref. egyház az iskolatermék díjmentesen bocsájtotta az ev. egyház rendelkezésére. Az adakozóknak és mindazoknak, akik munkájukkal segédkeztek a szeretetvendégség keretében ezuttal is hálás köszönetét nyilvánítja

A Windsori Ev. Egyház Vezetősége.

AZ OLTÁR EGYLET VALLÁSOS JELENTŐSÉGE.*)

Ha az Apostolok cselekedeteinek könyvét, és Pál apostol leveleit elolvassuk, akkor kénytelenek vagyunk elismerni, hogy a mai keresztyénség nem teljesíti úgy a kötelességét, mint kellene. Elsősorban vallásos kötelességét nem teljesíti a keresztyénség. Ha máma bemegyünk egy keresztyén otthonba, akkor azt találjuk, hogy ott sok sok mindenféle könyveket olvasnak, de bizony a Bibliát nem igen olvassák. Az otthon melege, a családtagok egymás megbecsülése nagyon sok ugynevezett keresztyén családból hiányzik. Aggodalommal kérdezzük, hogy miért van ez? És még nagyobb aggodalommal kapjuk a feleletet, hogy azért, mert a keresztyén élet, a keresztyén vallásosság kiveszett az otthonból. Már nem olvasnak az asztal körül este Bibliát, már nem imádkoznak együtt a családtagok. Egyszóval hiányzik az otthonból a vallásos élet. Az Evangélikus Oltár Egyletnek egyik fő célja az, hogy ezt a vallásos érzést ismét vissza ültesse az evangélikus otthonokba. Az Oltár Egyletnek ez szent kötelessége. Az Oltár egyleti tagoknak szent kötelességük az, hogy az anyai szív melegével és az apai kéz irányításával vissza állítsák az imádkozó családot. "Ha az én nevemben kértek valamit az Atyától" — mondja Jézus Krisztus — "Ő megadja azt néktek." S kinek ne volna kérni valója ezekben a napokban?

Az Evangélikus Oltár Egylet nem csak az otthonra, hanem az egyházi életre is kell, hogy kiterjessze áldásos hatását. Az Oltár egyleti tagok mindenkoron az Isten házában látogatói legyenek. Legyenek előljárók a szentek gyülekezetében. Ők azok, akik az istentiszteleteken szorgal-

masan megjelennek, buzgóságukkal és áhitatos imádságukkal a szentek közösségét bátorítják és erősítik.

Vallásos szempontból tehát kettős jelentősége van az Evangélikus Oltár Egyletnek. Az egyik az, hogy a tagok evangéliumi keresztyénekhez illő keresztyén életet élnek a családjuk körében, a másik pedig az, hogy buzgalomban és vallásosságban előljárnak a gyülekezet tagjai között. Az tehát, aki egy Evangélikus Oltár Egyletnek tagjává válik, kell, hogy eme szent terheket magára vegye. Könnyű az, mert a Krisztus terhe.

*) Ezen kis értekezletet Szakál Lajosné mondta el a Pittsburghi Ev. Oltár Egylet egyik vallásos estéjén.

A BIBLIÁS BÁCSI KÉRDÉSEI.

Dear Children: —

In many of the Churches we had confirmation during Pentecost. Perhaps you are one of those, who were conferred. If you happened to be one, then it will be easy for you to answer my question. I would like to urge you to answer, so that those, who are not confirmed might know what Confirmation is.

Stephen Kádár, from Martins Ferry, Ohio takes the highest honors for last month's questions. He had answered all the questions and answered them well. Congratulations Steevy! I want to congratulate also those boys and girls, who had been confirmed in many of our churches during Pentecost.

With love to all,
Bibliás Bácsi.

* * *

A PARTNER.

Megtörtént a konfirmáció. A szép énekek, a sok fiatal fiú és leány, a szépen feldiszipított oltár hozzájárultak ahhoz, hogy mindenki emlékezetében megmaradjon az esemény.

Az egészben a legszebb a prédikáció volt. A tisztelendő ur Jézussal való partnerságról beszélt. Elmondta, hogy Jézus Krisztus terve az volt, hogy mi emberek az ő partnerei, társai legyünk a megváltás munkájában; Jézus kiküldte a tanítványokat a világba, hogy hirdessék az Ő tanításait; hatalmat adott nekik, hogy a munkát végezhessék; megígérte nekik, hogy velük lesz a munkában. Ismét és ismét meleg szavakban hívta fel a tisztelendő ur a konfirmálandók figyelmét: 'Jézus azt akarja, hogy ti is partnerei, társai legyetek neki az Isten munkájának elvég-

zésében.' Az egyik konfirmandust még néven is szólította a tisztelendő ur: "Lajos, a mi Urunk azt akarja, hogy te az Ő társa légy a munkában és megígéri, hogy Ő is társad lesz neked, ha Hozzá hű leszel."

Lajos nagyon örült, hogy az ő nevét is említette a tisztelendő ur. Mindenkinek elmondta, akivel találkozott. Napokig töprengett, hogy mit is jelent az, amit a tisztelendő ur mondott. "Jézus társnak akar engem. Vajjon mit jelent az" — gondolta — "Mi lehet az a munka, amit az én társam, Jézus reám akar bizni?"

Akár megvagy konfirmálva, akár nem, te társa vagy Jézusnak, mert az Ő nevében megkeresztelték. Jézus azt akarja, hogy te is az Ő társa légy. Feltetted-e valaha magadnak a kérdést: "Vajjon mit tehetek én Jézusért?" Gondolkozzál rajta, s aztán fordulj a Bibliához és olvasd el abban, hogy mit akar Jézus tőled.

* * *

Olvasd el a következő bibliai idézeteket és ird le mindegyik után egy pár szóban, hogy mit akar Jézus tőled.

János 21:15-17, János 15:8-12; Lukács 6:27-38; Márk 8:34-38; Máté 7:21-27.

* * *

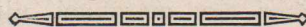
Olvasd el figyelmesen a Kis Kátében, hogy mit mond Luther az Apostoli Hitvallás második részéről. Mit is mond?

"Hiszem, hogy az én uram a Jézus Krisztus.... ki engemet elveszett és elkárhozott embert megváltott... hogy egészen az ő tulajdona legyek és az ő országában ő alatta éljek s neki szolgáljak örök igazságban és boldogságban..."

Tehát — ezek szerint — miért váltott meg minket Jézus? Mit is akar Ő tőlünk? Irjátok meg a Bibliás Bácsinak, hogy miképpen is lehettek Jézus partnerai, társai.

POSTA LÁDA.

Kádár Pista, Martins Ferry, Ohio. Jól van Pista. A feleleted nagyon jó. Csak olvasd továbbra is a Bibliát. Egy Kis Kátét és egy könyv jelzőt küldtem neked. Irjál máskor is.

DETROIT, MICH.

Istentiszteletek a pünkösdi ünnepek alatt látogatottak voltak. Ugy szintén Anyák Napján is megtelt a templom fiatalokkal. Május 16-án este nagy népgyűlést tartott az egyház, melyre meghívta az egyházon kívül élőket is. Május 22-én a magyar istentisztelet d. e. fél 10-kor, az angol d. e. fél 11-kor lesz. Május 29-én az angol istentisztelet lesz d. e. fél 10-kor és a magyar fél 11-kor.

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

A LUTHERAN MONTHLY FOR THE HUNGARIAN
LUTHERANS OF AMERICA.

Issued Monthly.

Editor: Andor M. Leffler.

Published at 161 Hazelwood Ave. Pittsburgh, Pa.

SUBSCRIPTION: 1 DOLLAR A YEAR.

AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZAK ELŐREHALADÁSA AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN.

Irta: Szebik Károly.

A mult havi, április tizenötödiki ERŐS VÁR-BAN a szép kanadai előrehaladásról hallottunk. Akaratlanul e kifejezésre jutott örömhír mellett megkérdezzük, hogy az Egyesült Államokban nem mehet előbbre a magyar evangélikus munka?

Itt is megy előbbre. Bethlehemben az áldozatos magyar evangélikusok lelkészükkel két évvel ezelőtt megmutatták az élni akarást és tudást. Caldwell sem idős gyülekezet. Igen példás életet él. Ha még nem is épülhetett temploma, minden remény megvan arra, hogy ott is rövidesen állni fog az Isten Háza. Hol kezdett másutt újabb munkát a magyar evangélikusság? New Yorkban és Bridgeporton.

New York világváros. Ott ezerfelé terelődik még a buzgó, imádkozó evangélikus figyelme is. Ime mégis van ott is kezdő gyülekezet. Hallunk híreket hétről hétre szinte láthatatlanul dolgozó magyar evangélikusokról.

Bridgeporton legutóbb egy évvel ezelőtt a márciusi szabadság ünnepén indult meg az előrehaladásunk, mikor egy maroknyi, ujjainkon megszámolható gyülekezet alakult meg. És miről beszél ez a gyülekezet? Templomról! South Norwalk még meg is fogja előzni öregebb testvérét, Bridgeportot a templomépítés tekintetében.

Míndezekről az ERŐS VÁRBÓL szerzünk tudomást. Ebből az egyetlen összefogó kapocsból, mely a mi szana-szét szórt lelkeinket egy nagy hatalmas táborba tömöríti. Szükséges is mint egy falat kenyér.

Az Egyesült Államokban is haladunk előre. A

Belmissziói Bizottságunk még nem jelentett semmit, de hiszem, hogy fogja jelenteni a Luther Szövetség Windsori gyűlésén, hogy van munkája Blatniczky lelkész ur számára a nyár folyamán. Báró Radvánszky Albert egyetemes felügyelő elősegíti egy hazai lelkész itteni munkába állítását. Pedig, amit ő megígért, annak mindig a szavát állta. Maga az áldozatos nép pedig a legnagyobb támasza a szent ügynek. Nekem közvetlen tapasztalataim vannak, hogy milyen buzgók az evangélikus magyarok. A nehéz és megpróbáltatásokkal telített napokban a hívő lelkek buzgalma volt a legnagyobb erősségem és vigasztalásom.

De miért közölhetünk ilyen szép szavakat? Azért, mert minden ott megy előbbre, ahol Jézus ott van. Az evangélikus egyházak minden istentiszteletén Jézusról szól az ének. Istenhez Jézus nevében imádkoznak. Az Ige-hirdetése Jézust beszéli. Jézus van velünk, mert mi is Ő benne bizunk.

Az ERŐS VÁR mult száma áskálódásokról és a hivek más gyülekezetekbe való beolvadásáról is említést tesz. Áskálódások mindig is lesznek, mert rossz emberek mindig is vannak. De mindig több az egyházat szerető és hü lélek. Van még sok olyan evangélikus magyar, akinek gyermekei még nem lehettek másfelekezetű egyházak oszlopos tagjai, mert legfeljebb tizenöt-husz évesek. Ne támadjon senki sem a más vallásu testvérei ellen, de azt megtudja érteni minden evangélikus, hogy egy kezdő, első lépéseit tevő gyermek-gyülekezet inkább óhajtja a gyermekeit oszlopos tagoknak, mint az az erős egyház, amelyhez eddig odatartozott, segítette és úgy érezte, hogy oda szokott.

Ami a hazai hatóságokat illeti, azok pedig **most** segítenek és ez szól minden evangélikushoz, aki **most** is él és még az Isten kegyelméből az Egyesült Államokban.

Talán ebből a pár, innen-onnan összeszedett adatból mindenki megérti, hogy az amerikai evangélikus magyar Siónnak szép jövője van. Van Luther Szövetségünk, mely a következő esztendőben már kidolgozott alapszabályokkal fog dolgozni. Van ERŐS VÁR lapunk, alapos és szép szellemi ujság. Támogassa is mindenki, akár előfizetéssel, akár terjesztésével, akár buzgó olvasásával és írásával, mert ez minden magyar evangélikus kötelessége.

... Májusi szép napsugár és meleg szellő vidd szét az ezer mértföldekre élő evangélikusokhoz, hogy ügyünk erősödik, mert összekulcsoljuk imádságra kezeinket a Jézus szent nevében.

BLATNICZKY JENŐ EV. LELKÉSZ.

Itt mutatjuk be olvasóinknak Blatniczky Jenő ev. lelkész urat, kiről a múlt számunkban már megemlékeztünk. Blatniczky lelkész ur, aki a Yale Egyetem magyar ösztöndíját nyerte el erre az esztendőre, tanulmányainak végzése mellett időt szakít lelkészi munkára is. A Bridgeporti, New Brunswicki és Bethlehemi gyülekezetekben többször végzett már lelkészi szolgálatot. Ugyancsak Philadelphiában is tartott, Brachna Gábor lelkész ural egyetemben, magyar evangélikus istentiszteletet. A nyár folyamán pedig egészen egyházi munkának fogja idejét szentelni.

EGYHÁZI HIREK.

YOUNGSTOWN, OHIO.

Pünkösöd napján, május 15-én a Grace Lutheran Church-ben a pittsburghi lelkész evangélikus istentiszteletet tartott, melyen a youngstowni magyar evangélikusok szép számban jelentek meg. Az istentisztelet végeztével a hivek egy gyűlést tartottak, melyen a youngstowni magyar evangélikusok sorsa volt megtárgyalva.

NEW YORK, N. Y.

Anyák Napja. Május 8-án a gyülekezet az istentisztelet keretében emlékezett meg az édes anyáról. Az ünnepély fényét és jelentőségét emelte az a tény, hogy ezen a napon voltak beiktatva hivatalukba a Női Segély Egylet tagjai, névszerint: elnök Dankó Jánosné, alelnök Heiser

Mihályné, pénztárnok Sztrányai Ilonka, jegyző Matthies Henrikné. A lelkész hatásos szavakban ecsetelte a nő kötelességét az egyházzal szemben.

Az Egyháztanács gyűlése. Az Egyháztanács május 11-én tartotta rendes havi gyűlését a 23 Flatbush Ave., Brooklynban. A tanácsosok szép számban vettek részt a tanácskozáson.

SHARON, PA.

Pünkösöd hétfőjén este fél nyolckor istentisztelet és urvacsora osztás volt a sharoni és környéki magyar evangélikusoknak. Az összegyűlt hivek Rev. Duffordnak és az angol egyháznak hálás köszönetüket nyilvánították azért, hogy a templomot átszolgáltatták több alkalommal részükre. Az istentiszteletet a pittsburghi lelkész végezte.

WINDSOR, ONT. CANADA.

Nőgyesületi közgyűlés. Nemrég tartotta meg Evangélikus Nőgyesületünk évi rendes közgyűlését, mely alkalmal a következők lettek a tisztikar tagjaiul megválasztva: Elnök: Majoros Pálné, jegyző-titkár: Papp János Lászlóné, pénztáros: Daróczy Pálné, ellenőr: Segyó Sándorné. A Nőgyesület új tisztikara istentisztelet keretében tette hivatalos esküjét.

Énekkar. Egyházunk egy értékes taggal gyarapodott Freund Péter karnagy személyében, ki nek ügyes és szakavatott vezetésével az egyházi vegyeskar minden kedden és pénteken este fél 8 órakor énekgyakartatot tart. Nagyban készülünk a pünköshti és főleg a templomszentelési ünnepekre és ezért ezuton is szeretettel kérjük hiveinket, hogy mindenki jelenjen meg pontosan a gyakorló órákon és támogassa a karnagyot nehéz munkájában.

PITTSBURGH, PA.

Az Egyházközség. Május 15-én d. e. 10 órakor lelkes gyülekezet ünnepelte meg Pünkösöd napját. Ezen alkalommal négy fiatal testvér — az év első konfirmandus csoportja — lett megkonfirmálva. Anyák Napján a Gyermekek Kar és az Ijúsági Énekkar szép énekekkel emelték az istentisztelet fényét. Május 28-án tartja az egyház az év egyetlen bálját a Moose Temple tetőkertjében. Május 29-én egyházközségi közgyűlés lesz az istentisztelet után.

Emlék ablak. Nemes Pál és neje, egyházunk statisztikusa és kedves felesége, egy száz dolláros adománnyal emlék-ablakot állítottak. Az emlék-ablak ünnepélyes felszentelése június 5-én az istentisztelet keretében fog megtörténni. Ezutal is hálás köszönetünket nyilvánítjuk a jószívű és buzgó testvéreknek.

Az Evangélikus Oltár Egylet rendes havi gyű-

lésén a lelkész mozgó-képek kíséretében mutatta be Budapest nevezetesebb épületeit. — A múlt hónap folyamán az egylet egy jól sikerült Bingó-Partyt rendezett. — Szomorú szívvel helyezte az emlékezés koszorúját az Oltár Egylet Özv. Ladislaudesz Lajosné ravatalára, aki az egylet legidősebb tagja volt. Legyen nyugalma csendes. — Az egylet vezetősége szeretettel kéri a tagokat a haláleseti egy dollárok befizetésére. Sziveskedjen minden tag Üveges Pálnának átszolgáltatni az összeget.

A Tabitha Biblia Kör két mult gyűlését Ifj. Molnár József és Molnár Béla otthonaiban tartotta. — A Kör május 8-án vacsorát adott az édes anya tiszteletére, melynek tiszta jövedelmét az egyháznak szolgáltatták át.

A Luther Márton Ifjúsági Egylet havi gyűlésén a lelkész egy mozgóképes előadást tartott Budapestről. Az ezt megelőző gyűlésen Molnár Zoltán és Turcsányi Gyula előadók vezetésével vita est volt az ifjuság egyházi kötelességeiről. Az egylet énekkara ugy Anyák Napján, mint Pünkösdkor énekeket adott elő.

A Vasárnapi Iskola növendékei Kozma Margit és Turcsányi Gyula tanítónők vezetése mellett szép programot adtak elő Anyák Napján tartott vacsorán. Szerepeltek: Kozma Margit, Üveges Elemér, Beniczky Rudolf, Holéczy Margit, Holéczy Sándor, Kardos Kálmán, Szakál Margit, Szakál Sándor, Szakál Eleonora, Mavrodís Teddy, Üveges Rózsa, Üveges Zoltán, Molnár Béla, Mavrodís Kató, Kozma István, Molnár Edward, Diszpiter Paulinka, Kovács Bözsi, Betty és Julia deAngelico, Diszpiter Zsuzsika és Kozma Kató.

BUFFALO, N. Y.

Tájékoztató. Istentisztelet vasárnaponként d. e. 11 órakor. Angol ifjúsági istentisztelet és vasárnapi iskola d. e. fél 10 órakor van. Konfirmációi oktatás hetenként szerdán este 7—8 és szombaton d. e. 9—11 óra között van. — Ifjúsági Egyesületünk hetenként csütörtökön este 8 órakor tartja összejöveteleit. — Egyháztanács gyűlés a hónap első kedd estéjén 8 órakor, nőegyleti gyűlés a hónap első szerda estéjén este 8 órakor van.

Szimeiszter Károly otthon. Megemlékeztünk volt Szimeiszter Károly egyházunk buzgó tagja s ellenőre autóbalesetéről. Szimeiszter testvérünk több napig élet-halál harcot vívott a kórházi ágyon, de az Isten úgy akarta, hogy még továbbra is köztünk maradjon s tovább munkálkodjék családjáért és egyházáért. Már otthon van s állapota javul.

Sikerült kártya party. Március hó 18-án az egyház pénztára javára az egyház pár női tagja kártya partyt rendezett, mely eléggé sikerült s

\$16.85 jövedelmezett. Ajándékot adtak: Mrs. Louis Taylor, Szabó Imréné, Petes Józsefné, Bieda Bros., Szenfner Sebestyénne, Tóth Lajosné, Miss Julia Bartha, Smidt Hardware Store, Borbély Istvánné, Molnár Józsefné, Mrs. Hury, Mrs. Young. Murányi Józsefné egy dollárt adott készpénzben. Hálás köszönet a munkálkodóknak.

Husvétii ünnepeink. Hála evangélikus testvéreink hitéletének s egyház szeretetének, husvétii ünneplésünk méltó volt a nap jelentőségéhez. Templomunk megtelt áhitatos lelkekkel. Vasárnapi iskolánkban több mint 70 gyermek jelent meg s szép programot mutattak be. Virágot küldtek az oltárra a Luther Márton Nőegylet, Id. Kelemen Lászlóné s Szvoren Pálné. Az urvacsorához bort adtak: Özv. Molnár Károlyné és Szabó Imréné. Perselypénz \$50.75 volt.

Társas vacsora. Április hó 24-én rendezett társas vacsoránk volt a templom basement helyiségében. Ezuton hálás köszönetet mond az egyház lelkésze és előljárósága mindazoknak, akik a sikerhez bármilyen módon hozzájárultak. A vacsorát Szenfner Sebestyénne, a nőegylet elnöknője készítette el izletesen Bacsó Györgyné, Borbély Istvánné, Lukács Józsefné s Molnár Jánosné segítségével. A vacsorához a következő jószívű adakozók járultak adományaikkal: Taylors Dairy, Németh Gábor, Özv. Molnár Károlyné, Bacsó Györgyné, Szenfner Sebestyénne, Mrs. Louis Taylor, Lukács Józsefné. Fogadják az egyház háliját és köszönetét.

Kártya party. Április hó 21-én kártya party volt basementünkben ujra. A vendégek szép számban jöttek egybe. Díjat küldtek: Petes Józsefné, Id. Kelemen Lászlóné, Tüskés Márton, Mrs. Louis Taylor, Paár Józsefné, Id. Szokody Jánosné, Molnár Jánosné, Szenfner Sebestyénne s Szabó Imréné egy dollárt adományozott.

Mothers Day. Május hó második vasárnapján, Anyák Napján, ifjúsági egyesületünk szép programot adott az egybegyűlt anyák tiszteletére. Az ünnep este 8 órakor kezdődött a templom alatti helyiségben. A program a következő volt: Esti ének: Nyugszik már a természet, énekelte a gyülekezet. Imádság: Rev. Ormay 3. Az Anyának Imádsága. Irta Nagy Lajos. Szavalta Mráz Irénke; 4. Karének. "Üdv Néked Uram." Énekelte az ifjuság énekkara; 5. Édesanyánk. Irta Sántha Károly. Szavalta Tóth Margitka; 6. Magyar Népdalok. Énekelte az ifjuság énekkara; 7. Alkalmi dalok: énekeltek a Lukács nővérek; 8. Ha van még Anyád. Irta: Feleky Károly, szavalta: Szenfner Róza; 9. Alkalmi beszéd: Rev. Ormay, az egyház lelkésze; 10. Liszt darabok. Zongorán játszotta: Borbély Erzsébet zenetanítónő s az egyház organistája és énektanító

nője ;11. Anyám Tyukja. Irta: Petőfi Sándor. Szavalta Simon Teréz; 12. Magyar népdalok. Énekelte s zongorázta: Borbély Erzsébet. Záróének. Az éj im érkezik. Énekelte a gyülekezet. Az este nagyon kedves volt. A fiatalság megvendégelte az anyákat.

Konfirmáció. Pünkösdkor a következő fiatalok járulnak konfirmáció után az Ur oltárához: Molnár János, Szokody János, Maglics Endre, Pölöskey István, Borbély István, Hegedüs Lajos, Molnár Julia, Megyemore Lilian, Lukács Julia, Poliacsik Pál.

BETHLEHEM, PA.

Husvét ünnepe megtöltötte szép templomunkat ünneplő hivekkel. Szívből ajkra, ajkról égbe szállt az ünnepi dicséret. Az egyháztagek egy része az Ur asztalához is járult. De csak egy része, pedig mily felemelő és beszédes lenne az, ha az egész ünneplő gyülekezet, mint egy nagy testvéri koszoru körül fogná az Urnak szent asztalát. Akkor lennének csak igazán egy hitközség. Az ünnep délutánja a **vasárnapi iskolánk** növendékeit gyűjtötte az Ur házába. A lelkes vezetők felkészítették a templomot, betanították gyermekeinket, úgy hogy a szülőknek nagy örömet szerzett gyermekeiknek ez az aktív szereplése és tevékenysége. Az ünnepi persely 42 dollárt tett ki.

Sion Ifjúsági Köre a Tabitha Nőegylettel karöltve március hó 27-én egy programos estét rendezett az iskolahelyiségünkben. Három egyfelvonásos szindarab és egyéni számok szórakoztatták a közönséget. A tiszta jövedelem 53 dollár volt, amelyet a két egyesület az egyháznak adományozott.

Negyedévi közgyűlést tartott gyülekezetünk április 3-án, az istentisztelet után. Ez a közgyűlés töltötte be Heçskó Mihály elhalálozása folytán megüresedett algondnoki állást, még pedig egyhangulag Kovács József hittestvérünket választva meg ez állásra, aki szép szavakkal megköszönte a kitüntető bizalmat és letette a hivatali esküt.

Halálozás. Szedlák Pál, aki már 7 éve betegkedett, visszaadta sokat gyötrött lelkét a teremő Urának. Április 3-án temettük; a Hay Str.-i gyászházából a templomba onnan meg a hallertowni temetőkertbe kísérve koporsóját. Nagyszámu rokonság és gyászoló közönség vett részt a temetésen. Özvegye és két gyermeke siratják a jó férjet és szerető édesapát. Nyugodjék békében, a boldog feltámadás reményében.

Gyülekezetünkben ez idén nyolc konfirmándus lépett az oltárhoz, hogy az evangéliumi hitigazságról bizonyosságot tegyen és az egyház tudatos tagjainak sorába felvételt nyerjen, u. m.: Kovács

Katalin, Svanda Margit, Szalay Irén, Németh Ferenc, Balogh János, Balogh Henrik, Beer Vilmos és Beer Emil. Kísérje Istennek áldó kegyelme a mi megkonfirmált ifjúságunkat, hogy hitükben soha meg ne fogyatkozzanak és hiveknek találtassanak mindhalálíg.

Harangavatás. Bethlehemi Egyházunk május hó 30-án, azaz Decoration Day-kor ünnepli templom avatásának kétéves évfordulóját. Istennek áldó kegyelméből ezt az évfordulót különösen jellesté kívánja tenni az a körülmény, hogy harangunkat ünnepélyesen átadjuk rendeltetésének, vagyis harangavatást tartunk. Templomunk tornya eddig néma volt. Nem volt harangunk. Most már van, mert az allentowni testvérgyülekezet nemeslelkűsége megajándékozta gyülekezetünket azzal a haranggal, amelyet annak idején az eladott templomunknak tornyából leszereltek. A harang 800 fontos. Hangja szép és tisztán csengő. De mindez nem segített volna a helyzetünkön és a harang még máma is egy farmi pajtában a tüskerózsika álmát aludná, ha derék és hitbuzgó algondnokunk, **Kovács József**, minden idejének és szaktudásának latbavetésével hivatalbalépésének elejétől azon nem lett volna, hogy ez a harang rendeltetésének helyére kerüljön. Kovács József fáradozásának és szaktudásának eredménye, hogy a harang a toronyba van szerelve, még pedig igazi mesteri szerelésben. A jó Isten áldja meg ezt a szolgálatot, amelyet ő tett az egész gyülekezetnek.

A harangavatási ünnepély május 30-án délelőtt féltizenegykor veszi kezdetét. Az avatási szertartásra gyülekezetünk Szabó Sándor new brunswicki lelkészt kérte fel.

A mi gyülekezetünk ez uton is az amerikai magyar evangélikus gyülekezeteket, pásztort és nyáját, sok szeretettel meghiv a harangavatási ünnepélyre.

Jöjjetek és örvendeztetek az örvendezőkkel!

BRIDGEPORT, CONN.

Pünkösöd. A gyülekezet nagy lelki erősödést nyert az ünnepek alatt. Pünkösöd vasárnapját megelőzőleg szombaton este bűnbánati istentiszteletet tartottunk. A templom megtelt az egész környék evangélikusságával, az ünnep első napján.

A cserkész tea estély várakozáson felül sikerült a Rákóczi Hallban. Angol és magyar vendégek nagy számban megjelentek az estén, melyen kiváló program szórakoztatta a közönséget.

A Vasárnapi Iskola egy új tanítónővel szaporodott Balázs Imréné személyében, kire Istennek gazdag áldását kérjük fontos munkájában.

AKRON, OHIO.

Anyák Napját szépszámu gyülekezet ünnepelte meg úgy az istentiszteleten, mint az este 7 órakor tartott nagy társas vacsorán. A társasvacsorán Sinkovics Ilonka, az egyház orgonistája zeneszámokat, míg a gyermekek verses felköszöntőket adtak elő. Az édes anyák közt virágot osztott szét a fiatalság.

A windsori templomért. Az Anyák Napján tartott vacsorán egy asztalterítőt sorsolt ki a gyülekezet, melynek tiszta jövedelmét a Windsorban épülő magyar evangélikus templom javára utalta át. Az asztalterítőt Németh Gézáne adományozta.

Keresztelés. Április 24-én keresztelte az egyház lelkésze Hertzi József és neje gyermekét, aki a keresztségben József, Róbert neveket nyerte. Növekedjen a kisded Isten és ember előtt kedvességben.

CALDWELL, N. J.

Paplak és templomtelek vétel. A május 11-én tartott rendkívüli közgyűlés nagy lelkesedéssel tárgyalt a gyülekezet ama régi óhajáról — az Isten Házaról. A lelkek a nehéz viszonyok dacára is bizakodással tekintenek a jövőbe s remélik,

hogy rövidesen lesz a gyülekezetnek saját otthona és temploma. A Krisztusba vetett hit és a példás keresztyén élet megfogja hozni a gyümölcsét és nemsokára Caldwellen is fog állni Istennek szent egyháza.

Látogatás az Ó-hazába. Május negyedikén ültek hajóra Zsiray Györgyné két gyermekével és Patonay Miklósné, hogy egy pár hónapot a szeretett szülőházában töltsenek el. A gyülekezet tagjainak imája és szeretete kíséri őket utjukon.

PALMERTON, PA.

Horváth Irén, malomsoki születésű 21 éves hajadon New Yorkban váratlanul elhunyt. Még csak néhány éve volt Amerikában. Holttestét Palmertonba szállították, ahol nagy részvét mellett eltemették. A jó Isten könyörüljön a Palmertonban lakó **Imre** nevű fitestvérén, valamint az óházában élő agg szülőkön.

KITCHENER, ONT. CANADA.

Ruzsa Jenő lelkész ur kezdeményezésére a kitcheneri gyülekezet gyűjtést rendezett az ERŐS VÁR evangélikus lap számára, mely gyűjtésnek eredményét, 2 dollár 20 centet a szerkesztőségbe továbbította a lelkész. A lap részéről ezuttal fejezzük ki köszönetünket.

**DETROITI, MICHIGANI, MAGYAR ÁG. HITVALLÁS-
SU EVANGÉLIKUS (LUTHERÁNUS) FÉRFI ÉS NŐI
BETEGSEGÉLYZŐ ÉS TEMETKEZÉSI EGYLET**

Alakult 1906 Szeptember 24-én.

Gyűléseit tartja minden hó második vasárnapján az evangélikus iskola helyiségében: Thaddeus és Sloan St. sarkán délután 2 órakor.

Az egylet tagja lehet 16 évtől 50 éves korig minden lutheránus vallású férfi és nő, vagy vegyes házasságban élők, ha az egyik fél lutheránus és tagja az egyletnek.

Havi díj 80 cent, melynek ellenében fizet összesen 500 dollár betegsegélyt; halálozás esetén 100 dollár temetési költséget és annyi haláleseti dollárt, ahány tagja van az egyletnek.

Elnök: Koncz János, 406 So. Harbaugh Street, Detroit, Mich.; alelnök: Therry Laojs; jegyző: Mező János; pénztárnok: Tóth István, 8100 South Street, Detroit, Mich.; levelező titkár: Nagy István, 66- Schroeder Ave., akihez minden az egyletet érdeklő levél és megkezesés küldendő; valamint minden betegsegélyre szóló bizonyítványt, a rendes havi gyűlés előtt 3 nappal kézbesíteni kell a pontos kiszámítás miatt; házkezelő: Sofranko András; ajtóőr: Bedök János; pénztári ellenőr: Garab János; titkári ellenőr: Orbán Sándor; számvizsgálók: Mjogor Sándor és Blatnik Lajos; bizalmi férfiak (trustees): Blatnik István, Németh Kálmán és Bertalan János; férfi beteglátogató: Fejes József, 1135 So. Beatrice Street, Detroit, Mich.; női beteglátogató: özv. Csapó Károlyné, 738 Cotterell Street.

Egyleti orvos: Dr. M. E. Kohn, 8100 West Jefferson Ave., Detroit, Mich. — Telefon: Vinwood 2—1890.

Első fiók New Brunswick, N. J. Levelező titkár: Mihály Pál, 214 Hamilton St.

Második fiók Perth Amboy, N. J. Levelező titkár: Kuzma János, 1011 State St.

Harmadik fiók Windber, Pa. Levelező titkár: Kankula János, 642 Railroad St.

Negyedik fiók Buffalo, N. Y. Levelező titkár: Zatykó János, 167 Esser Ave.

Ötödik csoport Windsor, Ont. Canada. Levelező titkár: Lehoczky István, 1560 Marennette St.

Hatodik csoport Montreal, Quebec Canada. Levelező titkár: Hegedüs Sándor, 2051 St. Christophe Str.

**A CLEVELANDI LUTHER MÁRTON B. S.
ÉS TEMPLOM EGYLET.**

Alakult 1912 December 1-én.

Az Egylet gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján az Evangélikus Egyház iskola termében.

Elnök Bendes Zsigmond. Alelnök Dombi László. Jegyző Péntek Pál, 2779 East 124th St. Cleveland, Ohio. Pénztárnok Kozsár János. Pénztári titkár Balogh Ferenc. Ellenőrök Borbély Sándor, Trenka László és Bence Mihály. Számvizsgálók Varga István, Paulovics Károly és Nyári Márton. Házkezelő Bendes József. Zászló vivők Babinyecz Pál és Kovács Mihály. Hivatalos orvos Dr. Börm János

A CLEVELANDI ÁG. HITV. EV. OLTÁR EGYESÜLET

Alakult 1907 október 21-én.

Tisztikar az 1932-ik évre: elnök Nyári Mártonné, jegyző Dombi Lászlóné, 2957 East 115th St., pénztárnok Paulovics Károlyné, pénztári titkár Bors Károlyné, ellenőrök és számvizsgálók Bendes Lajosné és Varga Istvánné.

Az egyesület vagyona: 1,257.08 dollár. Havidíj 10 cent személyenkint.

Az egylet gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján.